

Motion till riksdagen 2021/22:3516

av Jonny Cato m.fl. (C)

Migration och mottagande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall avtal eller överenskommelser mellan EU och tredjeland för att kontrollera migration sluts, bör demokratiska principer, grundläggande mänskliga rättigheter, principen om non-refoulement, asylrätten och ett värdigt mottagande värnas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka antalet kvotflyktingar som Sverige tar emot, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till kvalificering in i delar av socialförsäkringssystemen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att en ny migrationspakt på EU-nivå kommer på plats som bygger på att alla medlemsländer tar ansvar för mottagandet av skyddsbehövande eller för de personer som fått avslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att hanteringen av asylansökningar på EU:s yttre gräns är rättssäker och att Sverige och EU-kommissionen säkerställer detta genom kontinuerlig uppföljning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över rättssäkerheten i asylprocessen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka rättssäkerheten genom att verka för att EU:s asylbyrå ser över hur asylbesluten som fattas i medlemsländerna blir mer enhetliga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i de fall ensamma barn ansöker om asyl och inte anses ha skyddsskäl se över möjligheten att göra en

- mer omfattande bedömning redan i grundärendet huruvida det finns ett ordnat mottagande i hemlandet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om en ökad individualisering av återvändandet kan öka antalet som återvänder efter att ha nekats uppehållstillstånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om den lag som ger en anknytningsperson möjlighet att stanna kvar i Sverige om förhållandet upphört på grund av att man utsatts för våld eller andra allvarliga kränkningar är ändamålsenlig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om ytterligare åtgärder kan vidtas för att förhindra att en anknytningsperson som kommer till Sverige inom ramen för uppskjuten invandringsprövning utnyttjas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att lösa den kvarstående problematiken med kompetensutvisningar och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att problemen med fusk och utnyttjande inom arbetskraftsinvandring ska lösas och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas en ny lag som ger möjlighet att avslå en arbetstillståndsansökan om syftet med ansökan kan anses vara ett annat än arbete, t.ex. att utnyttja välfärdssystemet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga bestämmelsen om återkallelse av uppehållstillstånd i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man kan göra det mer attraktivt för arbetskraftsinvandrare att arbeta i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

En hållbar och långsiktig migrationspolitik

Mer än 80 miljoner människor befinner sig på flykt runt om i världen. De allra flesta söker skydd i närområdena, men en del söker skydd i Europa. Asylrätten bygger på att den som vill söka asyl måste ta sig till det land man vill söka skydd i. Detta i kombination med de överenskommelser och avtal som EU sluter med tredjeländer för att stoppa migranter och flyktingar att komma till Europa sätter många i en mycket svår situation. I de fall sådana avtal sluts är det därför viktigt att de negativa effekterna minimeras och att man värnar mänskliga rättigheter.

Centerpartiet anser därför att det är viktigt att människor kan få skydd genom säkra och lagliga vägar. Vidarebosättning genom kvotflyktingsystemet är ett säkert sätt för människor med störst behov av skydd, inte minst kvinnor och barn, att få skydd. Därför bör antalet kvotflyktingar öka.

Centerpartiet värnar asylrätten. Den som har skyddsskäl ska få stanna och få bästa förutsättningar för att integreras medan den som får avslag snabbt ska få beslut och återvända. Alla EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för de som söker skydd i unionen. En viktig förutsättning är att Sveriges lagstiftning är i linje med andra EU-länders. Centerpartiet anser därför att tillfälliga uppehållstillstånd ska vara huvudregeln och att utgångspunkten vid anhöriginvandring ska vara ett försörjningskrav. Kvotflyktingar ska dock även fortsättningsvis prioriteras genom att få permanent uppehållstillstånd direkt. Vi anser också att skyddsbehövande ska ha rätt till familjeåterförening.

Vi anser att rätten till skydd är viktigare än snabb tillgång till alla välfärdsförmåner. Asylsökande som kommer till Sverige på egen hand ska därför kunna kvalificera sig in i trygghetssystemen. Vi har därför bland annat lagt förslag som innebär kvalificering in i trygghetssystem till exempel föräldraförsäkringen och efterlevandepensionerna. Vi anser också att etableringsersättningen ska göras om till ett etableringslån.

Centerpartiets utgångspunkter

En gemensam migrationspolitik på EU-nivå

Det är viktigt att EU:s medlemsländer tar ett större gemensamt ansvar och att man på EU-nivå kommer fram till en långsiktig och hållbar migrationspolitik. Svensk migrationslagstiftning måste vila på en bred överenskommelse i EU. Breda överenskommelser på EU-nivå och att alla länder har en likvärdig asyllagstiftning skapar de bästa förutsättningarna för gemensamt ansvar. Sverige ska även fortsättningsvis ta sin del av ansvaret.

Den migrationspakt som nu förhandlas på EU-nivå är ett steg i rätt riktning. En viktig del är en fungerande omfördelningsmekanism. Utgångspunkten i utformningen bör vara att alla länder tar ett delat ansvar för mottagandet av skyddsbehövande eller för de personer som fått avslag och ska återvända. I paktens föreslår man också ett nytt sätt att hantera asylansökningar vid EU:s yttre gräns. Det är bra att hitta nya mer effektiva sätt att hantera ansökningar på och att personer som inte kommer få asyl snabbt får beslut och påbörjar en återvändandeprocess. Det finns flera fördelar med den korta handläggningsprocess som föreslås, inte minst att göra den ovissa väntetiden för den enskilde så kort som möjligt. Samtidigt ska asylprocessen bygga på en rättssäker och individuell prövning. Vi anser därför att det är viktigt att EU-kommissionen övervakar att bedömningarna blir rättssäkra.

En svensk migrationslagstiftning i linje med andra EU-länder

I juli 2021 trädde en ny svensk migrationslagstiftning i kraft. Centerpartiet tycker att lagändringarna i stora delar är bra och att det är positivt att Sverige nu har en permanent migrationslagstiftning.

Vår lagstiftning behöver vara i linje med andra EU-länders men samtidigt balansera mellan att ställa krav och främja integrationen. Därför står vi bakom tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel och försörjnings- och vandelskrav vid permanent uppehållstillstånd men är kritiska till att alternativt skyddsbehövande och flyktingar

enligt den nya lagen får olika långa uppehållstillstånd. Vi står också bakom försörjningskrav som utgångspunkt vid anhöriginvandring, dock med vissa undantag. Svenska medborgare som bildat familj utomlands ska undantas försörjningskravet så att utlands-svenskar kan flytta tillbaka med sin familj. Även skyddsbehövande ska undantas försörjningskravet under de tre första månaderna så att familjer inte splittras. Det ska också finnas möjlighet att göra undantag från försörjningskravet vid särskilda skäl i enlighet med gällande lagstiftning.

Centerpartiet är också positiva till den utvidgade humanitära grunden som gör att personer som haft uppehållstillstånd under en längre tid och har en särskild anknytning till Sverige ska få större möjlighet att stanna kvar. Det innebär också att skillnaden mellan barn och vuxna tydliggörs i förhållande till den tillfälliga asyllagen, vilket är bra.

En sammanhållen, effektiv och rättssäker asylprocess

En rättssäker asylprocess

För att kunna vidta åtgärder för att öka återvändandet måste de asylbeslut som fattas vara korrekta och lagstiftningen vara förutsägbar. Det är därför centralt att rättssäkerheten under asylprocessen är hög och att lagstiftningen håller över tid så att den som ansöker om uppehållstillstånd i Sverige vet vad som gäller. Vi anser därför att det behöver tillsättas en utredning som ser över om och hur rättssäkerheten under asylprocessen kan förstärkas. En sådan utredning bör se över tillförlitlighets- och trovärdighetsbedömningarna som är centrala till exempel när den asylsökande åberopar förföljelse på grund av konvertering, sexuell läggning eller könsidentitet som asylskäl. Vi anser också att en sådan utredning bör se över systemet med biträden. Det har framkommit att vissa biträden inte fullgjort sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Biträdet har en viktig roll i att garantera att den asylsökande får sina rättigheter tillgodosedda.

Det finns även anledning att se över hur de asylbeslut som fattas i medlemsstaterna i EU kan bli mer enhetliga. Trots att medlemsländerna i stor utsträckning utgår från samma landinformation om säkerhetsläget i olika länder skiljer sig bedömningarna åt. Det innebär att en asylsökande kan ha olika möjlighet att få uppehållstillstånd beroende på vilket land en asylsökande lämnas in i. Vi anser därför att man bör se över om det går att vidta ytterligare åtgärder på EU-nivå för att harmonisera bedömningarna. I arbetet med att förstärka rättssäkerheten och harmonisera bedömningarna har EU:s asylbyrå en viktig roll.

Krav på ordnat mottagande i hemlandet för ensamma asylsökande barn

När ett ensamt barn är under 14 år och det finns ett bestående hinder mot att verkställa utvisningen exempelvis för att det inte finns ett ordnat mottagande i hemlandet finns det möjlighet att bevilja uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen. Men trots detta är det i vissa fall först i verkställighetsprocessen som barnet ges uppehållstillstånd. Det innebär att barnet får ett utvisningsbeslut och först i ett senare skede, när det kan konstateras att barnet inte kan återvända, beviljas ett uppehållstillstånd. I de fall ett

ensamt barn inte anses ha rätt till uppehållstillstånd av andra skäl anser vi därför att man redan i grundärendet bör göra en grundlig bedömning av huruvida det finns ett ordnat mottagande i hemlandet så att barnet inte i onödan utsätts för en lång och oviss process.

Ett sammanhållet mottagande

Ett fungerande mottagande är en viktig grundsten i en sammanhållen asylprocess. Att asylprocessen är så kort som möjligt innebär att den som får uppehållstillstånd snabbt kan påbörja en integrationsprocess och att den som får avslag får bättre förutsättningar att återvända. En kort handläggningstid både hos Migrationsverket och domstolarna är därför viktig. Migrationsverkets handläggningstider har under de senaste åren kortats väsentligt, men behöver bli ännu kortare. Det är också viktigt att alla som kommer till Sverige tidigt får information om Sverige, asylprocessen och de lagar och regler som gäller. Centerpartiet har därför drivit igenom en utökning av den samhällsinformation som ges under asyltiden. Det finns dock behov av att ytterligare se över hur ett sammanhållet mottagande ska utformas. Inom ramen för detta bör man också se över hur möjligheten att bo i eget boende under asyltiden ska se ut.

Ett sammanhållet och effektivt återvändande

En migrationspolitik som kombinerar medmännisklighet med ordning och reda förutsätter att den som fått avslag på sin asylansökan återvänder till sitt hemland. Idag är det inte tillräckligt många personer som återvänder efter avslagsbeslut. Ytterligare åtgärder behöver därför vidtas för att ett sammanhållet, humant och effektivt återvändande ska komma på plats. En viktig del är att man tidigt i processen förbereder den som kommer få ett avslag på att återvända. Man bör också se över möjligheten att inrätta avresecentrum där den som fått avslag kan bo i enlighet med mottagandeutredningens förslag. I samband med detta behöver de ändringar som gjordes i LMA 2016 ses över som innebär att den som har fått ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut generellt inte längre har rätt till boende och bistånd. Vi är också öppna för att se över om förlängd preskriptionstid skulle kunna öka återvändandet. Det är dock viktigt att det samtidigt föreslås en lösning för de personer som får ett utvisningsbeslut, men som på grund av orsaker de inte själv kan påverka, inte kan återvända till hemlandet. Detta för att undvika att personer hamnar i limbo. Man bör även se över om det är möjligt att i högre utsträckning individualisera återvändandet och om ökad kunskap om asylprocessen kan underlätta återvändandet.

Anhöriginvandring

Centerpartiet anser att utgångspunkten vid anhöriginvandring ska vara att den som är make/maka/sambo eller barn under 18 år till en person som är svensk medborgare eller har uppehållstillstånd i Sverige (referensperson) ska kunna vara anhöriginvandrare. Detta i enlighet med dagens regelverk. Huvudregeln ska vara att referenspersonen i Sverige kan försörja den anhöriga, dock med vissa undantag. För att undvika att familjer splittras ska den som bildat familj utomlands och vill flytta hem med sin familj till Sverige och den som fått asyl och vill återförenas med sin familj undantas för-

sörjningskravet. Även kvotflyktingar bör undantas på samma sätt som personer som fått asyl under de tre första månaderna från att man rest in i Sverige.

Vi anser också att uppskjuten invandrarprövning även fortsättningsvis ska vara utgångspunkten om en person kommer till Sverige från ett tredje land för att leva med en partner som man inte tidigare haft en relation med. Huvudregeln är, i likhet med andra tillståndsgrunder, att ett sådant uppehållstillstånd är tillfälligt och att uppehållstillståndet kan förlängas i det fall förhållandet består. Att uppehållstillståndet är knutet till anknytningspersonen i Sverige är en nödvändighet och en förutsättning för att uppehållstillstånd ska beviljas. Det kan dock leda till en beroendesituation. Centerpartiet anser därför att man bör se över om den lag som ger en anknytningsperson möjlighet att stanna kvar i Sverige om förhållandet upphört på grund av att man utsatts för våld eller andra allvarliga kränkningar, är ändamålsenlig. I vissa fall är risken större att en anknytningsperson kommer att utnyttjas. Det kan till exempel handla om fall där referenspersonen i Sverige tidigare utsatt en partner för våld eller andra övergrepp. Vi vill därför att man också ser över om ytterligare åtgärder kan vidtas för att förhindra att den anhöriga utnyttjas i de fall man på förhand bedömer att det finns en stor risk. Till exempel genom att informera anknytningspersonen om referenspersonens tidigare brott.

Arbetskraftsinvandring

På EU-nivå

Centerpartiet anser att EU bör göra en översyn av problemen med EU:s lagstiftning inom arbetskraftsinvandring och sätta reformer som minskar byråkratibördan och harmoniserar lagstiftningen ytterligare utan att inskränka den nationella kompetensen. Många arbetskraftsinvandrare – oavsett nivå av utbildning och färdigheter – väljer idag bort EU som slutdestination för USA, Kanada och Oceanien. EU riskerar att tappa mycket ekonomisk konkurrenskraft om vi inte gör oss mer attraktiva att söka sig till för arbete från tredjeland, men riskerar också att ha ännu svårare att lösa demografiska utmaningar. Därför ser vi att fler lagliga vägar in i Europa är rätt väg att gå, såsom de talangpartnerskap som EU-kommissionen presenterat.

I Sverige

Arbetskraftsinvandringen är en stor tillgång för Sveriges kompetensförsörjning, för samhällets ekonomi och för företagens konkurrenskraft. Därför värnar vi dagens arbetskraftsinvandringsregelverk. Vi har också under flera år drivit på för att problemen med kompetensutvisningar ska lösas. Antalet kompetensutvisningar har minskat, men viss kvarstående problematik återstår. I SOU 2021:5 *Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring* föreslås åtgärder för att lösa kompetensutvisningsproblematiken. Vi anser att dessa lagändringar bör genomföras.

Det finns problem med missbruk av arbetstillstånd, vilket har uppmärksammats av flera myndigheter de senaste åren. Det har framkommit att arbetskraftsinvandrare utnyttjas av organiserade kriminella nätverk, men också att arbetstillstånd används som ett sätt att utnyttja välfärdssystemet (se ex. Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet 2019). Det är viktigt att komma till bukt med denna

problematik. Vi är därför positiva till att detta nu ses över i utredningen *Åtgärder för att attrahera internationell kompetens och motverka utnyttjande av arbetskraftsinvandrare* (dir 2020:8). Även de problem som finns med fusk inom personlig assistans, så kallade cirkeltillstånd eller brukarimport, behöver lösas. Upplägget innebär att ett assistansbolag anställer en tredjelandsmedborgare som har barn med assistansbehov med syfte att tjäna pengar på barnets vårdbehov. För att komma till bukt med denna problematik anser Centerpartiet att det bör införas en ny lag som ger möjlighet att avslå en arbetstillståndsansökan om syftet med ansökan kan anses vara ett annat än arbete, till exempel att utnyttja välfärdssystemet. Vi anser också att man bör utvidga bestämmelsen om återkallelse av uppehållstillstånd i utlänningslagen för att i högre utsträckning inkludera de fall där man i efterhand kan konstatera att syftet med ansökan inte i första hand var arbete.

En negativ konsekvens av kompetensutvisningarna är att Sverige har kommit att uppfattas som ett mindre attraktivt land att arbeta i. Samtidigt är många företag beroende av arbetskraftsinvandringen, och konkurrensen om arbetskraft mellan vissa länder är hög. Precis som att åtgärder behöver vidtas på EU-nivå för att locka arbetskraftsinvandrare till EU behöver vi nationellt också se till att arbetskraftsinvandrare väljer att arbeta i just Sverige. Det förutsätter att vi har ett fungerande och samordnat system när man väl kommer hit i likhet med många andra EU-länder. För att öka attraktionskraften bör man också införa ett särskilt uppehållstillstånd för talanger. Upphållstillståndet ska rikta sig till företagare som vill undersöka möjligheterna att driva näringsverksamhet i Sverige och då även startups.

Medborgarskap

Befrielse från medborgarskap

Det finns fall där barn som har dubbelt medborgarskap förs ut från Sverige för att giftas bort mot sin vilja. För att barnet inte längre ska ha möjlighet att få konsulärt stöd eller att återvända till Sverige ansöker vårdnadshavaren om att barnet ska befrias från sitt svenska medborgarskap. Det har därför tillsatts en utredning (dir 2019:70) som bland annat ska se över hur möjligheterna att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap ska utökas för att motverka hedersrelaterat våld eller tvång och för att stärka barns rättigheter. Centerpartiet är positiva till lagändringar som stärker skyddet för barn att befrias från svenskt medborgarskap.

Jonny Cato (C)

Johan Hedin (C)

Martina Johansson (C)

Ola Johansson (C)

Per Schöldberg (C)

Linda Modig (C)

Helena Vilhelmsson (C)

Malin Björk (C)

Lars Thomsson (C)